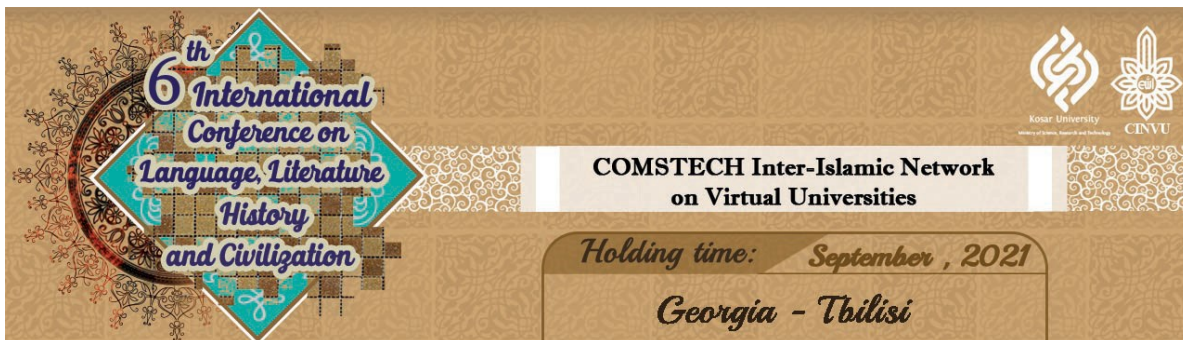

جنگ چالدران؛ علل و نتایج

مبین قادرمرزی*، ابوالفضل مرآمی گنبری

دانشجویان کارشناسی آموزش تاریخ دانشگاه فرهنگیان پردیس حکیم فردوسی استان البرز

چکیده

با مرگ تیمورلنگ حکومت تیموریان روبه سقوط پیشرفت و در هر گوشه از ایران حکومت‌هایی محلی همچون آق‌قویونلوها و قراقویونلوها و بازماندگان تیمور بوجود آمد. سرانجام شاه اسماعیل صفوی با شکست دادن همه حکومت‌های محلی و تسلط بر سراسر فلات ایران، حکومت یکپارچه‌ای را در سراسر ایران برقرار کرد. این حکومت از آن نظر که پس از نهصد سال از ورود اسلام به ایران، برای اولین بار یک حکومت یکپارچه در سراسر ایران را تشکیل داد و مذهب شیعه را به عنوان مذهب رسمی اعلام کرد، در تاریخ ایران و جهان اهمیت بسیاری دارد. اعلام مذهب شیعه به عنوان مذهب رسمی در ایران صفوی واکنش‌های همسایگان سنی مذهب ایران از جمله ازبکان و عثمانی‌ها را برانگیخت. درگیری‌های مذهبی، سیاسی و نظامی از مهم‌ترین دلایل شروع جنگ چالدران بود. کم بودن نفرات سپاه صفوی نسبت به سپاه عثمانی و برخوردار نبودن سپاه صفوی از سلاح‌های آتشین، از دلایل مهم شکست صفویان در جنگ چالدران بود که البته مهم‌ترین دلیل آن نداشتن برنامه نظامی مناسب برای مقابله با سپاه عثمانی به خصوص رسته توپخانه آن است. جنگ چالدران پیامدهای مخربی را برای حکومت صفوی داشت از جمله از دست دادن بسیاری از مناطق کردنشین، کشته شدن بسیاری از سپاهیان صفوی شامل سرداران بزرگ، منزوی شدن شاه اسماعیل و همچنین ایجاد موضع دفاعی در برابر عثمانی‌ها تا دوره شاه عباس اول.

کلیدواژه‌ها: شاه اسماعیل، مذهب شیعه، صفویه، جنگ چالدران، عثمانی